

GESCHIEDENIS VAN EEN STALEN MOTORTRAILER

O.217 ANDRE-MARCEL (2)

Daniel Verleene

Op 27 mei 1940 werd in de haven van La Rochelle aangemeerd. Daar moesten behalve de bemanning, alle personen, dus ook vrouwen en kinderen, ontschepen. Maar dit bevel werd door de reders afgeweerd. Onmiddellijk daarop werd de kade afgezet door Franse schildwachten. In de namiddag werd toelating verkregen om wat voedsel te kopen door 2 bemanningsleden van elk schip, begeleid door een Franse schildwacht. 's Avonds moest de haven van La Rochelle verlaten worden en moest men terug op de rede voor anker liggen. Het werd echt een spel van kat en muis. Na 3 dagen, dus op 30 mei 1940, werden de vrouwen en kinderen ontscheept in de haven van La Pallice (handelshaven van La Rochelle) en dan ging men terug voor anker. Uiteindelijk mochten de Belgische vissersschepen de volgende morgen in de haven van La Rochelle aanmeren. Ondertussen werden de vrouwen en kinderen overgebracht naar het dorpje Marsilly zo'n 10 km ten noorden van La Rochelle. Daar kregen ze onderkomen bij het gezin van Gustave Robereau die dan later na de oorlog mijn grootvader zou worden.

Na 2 weken onderhandelen met de Franse overheid werd uiteindelijk toelating verkregen om opnieuw te vissen in de Golf van Biskaje. Maar wegens de onbekende visserijgronden, de zachte bodem en het daarvoor niet aangepast vistuig werd dit een volledig fiasco na een zeereis van 4 dagen. Ondertussen kwamen nog andere Belgische vissersschepen in La Rochelle aan, in totaal waren er 18 schepen:

- 1) 0.122 "Marie-Frans" van Louis Viaene
- 2) 0.128 "Reine des Anges" van Felix Verleene
- 3) 0.163 "Christ Mahiman" van Oost. Rederij
- 4) 0.168 "Joseph-Marcel" van Zonnekeyn P-Maes F
- 5) 0.192 "H.B.L." van Nyville R.

- 6) 0.217 "André-Marcel" van Karel Verleene
- 7) 0.227 "Cor Jesu" van Christiaens A.
- 8) 0.245 "Evolution" van Verhaeghe - Vandamme
- 9) 0.250 "Marie-Elisa" van J. Viaene
- 10) 0.263 "Elisa" van J. Viaene
- 11) 0.300 "Jonge Frans" van Huysseune Frans
- 12) 0.306 "Frans-Suzanne" van Huysseune Frans
- 13) 0.3 17 "Maurice-Roger" van Viaene L.
- 14) 0.345 "Irena-Raphaël" van Ghys & Zonnekein
- 15) N. 60 II Coffie II van Rigaux Alfons
- 16) N.62 "Hoop op toekomst" van Desaever H & N
- 17) H. 81 "Madeleine-Kamiel" van Beernaert Anselm.
- 18)?

Op 25 juni 1940 gaf het Franse leger zich over en weldra werd ook La Rochelle bezet door de Duitsers en dit gedurende bijna 5 jaar. Naast het gezin Verleene zijn de volgende families eveneens gedurende gans de oorlog in La Rochelle of omgeving gebleven:

Viaene Jacques met vrouw, schoonmoeder, schoonzuster en neef (Marsilly).

Vileyn Urbain met vrouw en dochter (Marsilly).

Verleene Felix met vrouw (Marsilly).

Verhaeghe Frans en familie (La Rochelle).

Desaever Henri en familie (omgeving van La Rochelle).

Desaever Nestor en familie (omgeving van La Rochelle).

Christiaen Kamiel (La Rochelle) huwde er in 1941 met de Française Guido Madeleine en kreeg 2 dochters .

Op 20 juli 1940 werden de 0.217 - 0.250 - 0.163 - 0.300 en de 0.306 in beslag genomen om dienst te doen als kustwachter en mijnneviger in het 40°smaldeel "Minensuch" onder het nr.4.

In La Pallice werden de schepen grondig aangepast. De masten en galgen werden weggenomen, de kombuis verlengd voor radiokamer, het visruim voor logies voor 16 man, onder de bak werden eveneens 4 slaapkooien voorzien met daarbij nog een werkplaats. Bovenop de winch werden 4 grote reddingsvloten geplaatst, er was eveneens boven op de brug een supplementaire open brug en de achtersteven werd ontplooid voor het slepen van de mijnen. De bemanning bestond uit 27 man nl. de commandant, de kok en de motorist die koopvaardijlieden waren en 24 soldaatmatrozen. De commandant van de 0.217 was een oud taxichauffeur uit Berlijn. De kleine leefruimte op de 0.217 was voorzien voor 7 man terwijl opeens gedurende gans de oorlog voor 27 man slaappleatsen moesten gevonden worden: 4 vooraan onder de bak, 16 in het visruim, 6 in het logies en de commandant in de brug. Het schip was tevens uitgerust met 1 kanon op de bak vooraan, 1 afweergeschut boven het visruim, 1 kanon op het kombuis, 2x1 machinegeweer aan beide zijden van de winch, 1 machinegeweer op de bovenbrug en 2x3 diepzeebommen op de achtersteven. Ook waren binnenboord 4 kabels voorzien rondom het schip om magnetische mijnen te doen ontploffen. Na het aanpassen van het vistuig werd de visvangst verder bedreven op de resterende houten vaartuigen, nl: 0.317 - 0.128 - 0.263 - 0.245 - 0.168 - N.60 en N.62. De visserij werd bedreven vanaf de monding van de Gironde (Bordeaux) tot het eiland Belle Ile. Daar de 0.217 aangeslagen werd door de bezetter waren mijn grootvader en zijn 2 oudste zonen verplicht op andere Belgische vaartuigen in te schepen. Mijn grootvader en oom vaarden op de 0.317 als respectievelijk matroos en scheepsjongen terwijl mijn vader op de 0.263 als matroos de kost kon verdienen. De bemanning bestond hoofdzakelijk uit Belgen en 1 à 2 Fransen. Wegens brandstofgebrek kon er echter niet regelmatig uitgevaren worden. Na een jaar werden de 0.317 en de 0.263 eveneens door de Duitse bezetters opgevorderd. De 0.317 fungeerde als een soort versperringsbewaker. Het was nl. zo dat de

Duitsers een versperring lieten bouwen tussen de 2 eilanden Ré en Oléron, gelegen op enkele mijlen vóór de haven van La Rochelle.

's Avonds moest de 0.317 de versperring volledig afsluiten en 's morgens terug openen. 's Nachts mochten de vissersvaartuigen tot minimum 10 km van de kust varen op gevaar beschoten te worden door Duitse batterijen. Ondertussen werd er in La Pallice een basis voor onderzeeërs gebouwd die beschutting bood aan vooral Italiaanse duikboten. Op 15 december 1941 kwam de 0.168 in een mijnenveld terecht en verging met man en muis. Vier Belgen en twee Fransen verloren er het leven.

Reeds in diezelfde maand ondergingen 2 andere schepen hetzelfde lot: op de ene verloor de voltallige bemanning (8 man) het leven en op de andere konden 2 van de 8 mensen gered worden. In 1942 werden de N.60 en de 0.128 opgevorderd om te vissen voor de bezetters tot in november 1942. De 0.245 die al geruime tijd met motordefect te kampen had kon terug zee kiezen in juni - juli 1943 voor 3 reizen. Ondertussen werd de 0.217 regelmatig opgemerkt langs de Franse zuidwestkust door onze Belgische vissers, voor mijn grootvader een zekere geruststelling.

Het gezin Verleene kreeg van thuisgebleven familie bericht dat er aan onze Belgische kust veel haring te vangen was en dat iedere ervaren visser zeker welkom was. Hier in Frankrijk was er zeer weinig te verdienen en daarom besloot mijn grootvader om nu zonder de 0.217 naar België terug te keren. Zo kwam het gezin op 13 augustus na een 24 uur durende treinreis terug in De Panne aan. Drie gezinnen deden gezamenlijk de terugreis: de familie August Vileyn en 2 dochters, de familie Prosper Zonnekein en 4 dochters en de familie Karel Verleene met 3 zonen en 1 in La Rochelle geboren dochter (29-05-1941).

Gezien er een grote kans was opgeëist te worden om in Duitsland te moeten werken werd mijn vader dadelijk aangemonsterd op de N. 86 "De Hoop" van rederij Rafaël Nyville. Nyville R. was ook naar La Rochelle gevlucht maar na een paar maanden

terug naar België gekeerd. Mijn grootvader kreeg in het begin van 1944 het bevel over de N.57 van dezelfde rederij die ook nog de N.53 - N.45 - N.144 bezat.

Dan was het 10 juni 1944, de dag van de landing. Daarop mochten de vissersschepen niet meer uitvaren maar werden in de rivieren gelegd. Op 10 september werd Oostende door de Canadezen bevrijd. Na de nodige herstellingen aan de woning in de St.Pietersstraat 7 keerde de familie Karel Verleene in de maand oktober terug naar Oostende. Mijn vader ging dan aan de dokken of in het station werken als lossers van Engelse schepen. In januari 1945 werd hij terug aangemonsterd op de 0.118 van J. Denye met Pieter Lebluy als schipper. Tot in mei 1945 deden ze aan dagvisvangst op ijle haring. Daarna keerde mijn vader terug naar school waar hij het brevet van schipper 2de klas met de grootste onderscheiding behaalde. Ondertussen nam mijn grootvader de taak van mijn vader op de 0.118 over tot in juni hij het fantastische nieuws vernam dat de 0.217 teruggevonden werd in de haven van St.Nazaire (aan de westkust van Frankrijk). Dit nieuws werd meegedeeld door Jacques Viaene die in Marsilly was achtergebleven. Na de oorlog had hij per fiets alle havens vanaf Bordeaux tot in St.Nazaire opgezocht in de hoop zijn schepen terug te vinden, nl. de 0.250 en de 0.263. De 0.250 was gezonken buiten de haven van Les Sables d'Olonnes en werd gelicht door Jacques Viaene en schoonbroer Urbain Vileyn samen met 6 Duitse krijsgesvangenen. In St.Nazaire lagen ook naast de 0.217 de 0.300 - 0.326 en de 0.192. Deze schepen werden door de Fransen in beslag genomen als oorlogsbuit. De 0.217 was daags vóór het einde van de oorlog in St.Nazaire binnengevaren en kon daardoor door de Duitsers niet meer tot zinken gebracht worden. De 0.122 was gezonken bij het slepen van mijnen en de 0.306 was gezonken in de sluizen van Rochefort-sur-Mer. Eind augustus 1945 begaven mijn grootvader, vader en motorist Oscar Huys zich naar St.Nazaire om met de eigendoms-papieren de 0.217 in ontvangst te nemen. Het schip werd ondertussen door de Franse

marine ontdaan van zijn bewapening. De hakenkruisvlag werd vervangen door de Franse driekleur. Na voorlegging van de eigendoms-papieren aan de Franse marine mochten ze aan boord stappen. Alles was nog in perfecte staat en kraaknet. Er had trouwens een Duitse krijsgesvangene moeten instaan voor de orde en netheid. De 0.217 werd dan in de duikbootbasis gedokt en het onderwatergedeelte werd gereinigd. In afwachting van het begeleidingschip de 0.285 gevoerd door schipper Arthur Aspeslagh met aan boord de nodige voorraad mazout, verbleef de 0.217 twaalf dagen in St.Nazaire. Beide schepen zetten dan koers naar Les Sables d'Olonnes om de 0.317 terug in ontvangst te nemen. De 0.317 die tot zinken werd gebracht was intussen terug gelicht. Vandaar werd er verder gevaren met de 0.317 op sleeptouw (motor ontbonden) naar La Rochelle om het ont-scheepte materiaal van 1940 (masten, galgen, visplanken, enz.) terug aan boord te nemen. (wordt vervolgd)

GENIET MET AZURIET!

Reisbureau voor alle touroperators,
vlieg-, trein-, bootticketten.

*Waar service en dienstbaarheid
geen ijdel woord is!*

REIZEN

Torhoutsesteenweg 449

Hoek Kastanjelaan

8400 Oostende

Tel. 059 51 49 51

Openingsuren

*Maandag, dinsdag, woensdag, donderdag en
vrijdag: 9 tot 12 en 14 tot 18 uur.*

Zaterdag: 9.30 tot 12 uur.